

Önkormányzati vállalatok a Visegrádi országokban – vajon eleget tudunk-e róluk?

SAJTÓKÖZLEMÉNY

BUDAPEST, 2017 JANUÁR 30.

Harminchat önkormányzati vállalat átláthatóságát és közzétételi gyakorlatát vizsgálta a Budapest Intézet a visegrádi régióban partnerintézményekkel együttműködve. Arra voltunk kíváncsiak, hogy a régióban működő helyi vállalatok működése mennyire átlátható a honlapjukon közzétett egyedi adatok és információk alapján. A vizsgált cégeket annak alapján értékeltük és rangsoroltuk, hogy az átláthatóságra és vállalati közzétételre vonatkozó nemzetközi ajánlásoknak mennyire felelnek meg. Eredményeink azt mutatják, hogy a vállalatok sok, de nem elégséges információt osztanak meg magukról. Egyik vizsgált helyi vállalat sem követi teljes mértékben a legjobb gyakorlatot (100 pont) és nagyon különbözik a cégek hozzáállása az átláthatóság és üzleti integritáshoz, mint vállalati értékekhez.

Az önkormányzati tulajdonban lévő vállalatok a gazdasági társaságok egyik speciális típusát jelenítik meg. Ezek a vállalatok köztulajdonosi kontrol mellett működnek, elsősorban közszolgáltatásokat és –feladatokat látnak el és adott esetben állami támogatást is kapnak. Ugyanakkor más szempontból ugyanolyanok, mint a piaci cégek – sok esetben közel piaci környezetben tevékenykednek. Mindezek a körülmények sebezhetővé teszik őket a korrupcióval, a politikai befolyással szemben, és a közpénzek nem hatékony felhasználását eredményezhetik.

Felmérésünkben arra voltunk kíváncsiak, milyen átláthatósági jó gyakorlatokat és megoldásokat alkalmaznak önkormányzati tulajdonban működő vállalatok a visegrádi országokban. Harminchat önkormányzati vállalat honlapját vizsgáltuk a visegrádi országok körében. Itthon Budapest, Szeged és Miskolc vállalatai közül került be városonként három-három cég a mintába.

Felmérésünk azt mutatja, hogy a relatíve legnyitottabb vállalat, a prágai közlekedési vállalat ([DP hl.m. Prahy](#)) gyakorlata is csak 62 százalékban felel meg az átláthatóságot és üzleti integritást érintő nemzetközi ajánlásoknak.

A regionális átláthatósági rangsorunk alapján a vizsgált önkormányzati vállalatok Magyarországon átlagosan jobban teljesítenek, mint a visegrádi országokat lefedő minta átlag-vállalata (34,19%). A magyar önkormányzati vállalatok pontszáma (40,63%) regionális összehasonlításban jobb, mint a szlovák és a lengyel átlag, de elmarad a cseh gyakorlattól.

Hazai körben a legátláthatóbb önkormányzati vállalat a [Fővárosi Közterület Fenntartó NonProfit Zrt. \(FKF Zrt.\)](#), Budapest hulladékkezelő társasága, majd szorosan utána következik a [Miskolc Városi Közlekedési Zrt.](#) Vizsgálatunkban a magyar rangsor végén áll a [Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.](#), Szeged hulladékgazdálkodási társasága.

Jó hír, hogy a hazai önkormányzati vállalatok többsége nem fukarkodik információt megosztani a tulajdonosi szerkezetükről, alapvető gazdálkodási adataikról. A hazai törvényi előírásoknak megfelelően közölnek adatokat a cégek közbeszerzéseikről és a vállalatvezetésről – részben annak köszönhetően is, hogy a regionális összehasonlításban közbeszerzésekre vonatkozóan szigorúbb közzétételi előírások élnek, mint szomszédainknál. A hazai gyakorlat erőssége továbbá, hogy egy vállalat kivételével minden esetben letölthetők a fő gazdálkodási és pénzügyi adatokat tartalmazó dokumentumok is (pl. az éves beszámoló, mérleg és eredménykimutatás).

Kevés cég esetében érhetőek el azonban a közbeszerzések nyomán megvalósuló szerződések dokumentációi – ellentétben a cseh, illetve szlovák jó gyakorlattal, ahol a közbeszerzésekkel kapcsolatos dokumentumok és adatok megosztásában segíti a cégeket olyan online közbeszerzési adatbázisok elérhetősége és linkelése, ahol egyedi közbeszerzési azonosító alapján legyűjthetőek ezek az információk céges szinten (evo.gov.sk, www.tenderarena.cz).

Rossz hír, hogy sem a hazai vállalatok, sem regionális társaik nem igazán osztanak meg a honlapjaikon olyan információkat, melyek alapján könnyen megítélhető lenne az érdeklődő állampolgárok számára az adott vállalati üzleti teljesítménye. Az éves beszámolókból található fő gazdálkodási adatok segítenek a vállalatok pénzügyi teljesítményének (nyereséges, veszteséges, kapott-e vagy nem állami/EU támogatást, stb.) megítélésében, de nem adnak támpontot a tekintetben, milyen irányban fejlődik, fejlődik-e az adott cég. A visegrádi mintában nem találtunk példát arra, hogy önkormányzati vállalat közzétenné az aktuális üzleti tervét, üzleti stratégiáját vagy akár ezek felhasználó-barát rövid kivonatát.

Ugyanígy, nem “szokás” pedig erősen javasolt lenne, információkat megosztani a munkaerőfelvételi eljárásrendről, az ingatlanértékesítési vagy -bérbeadási eljárások eredményéről. Ez utóbbi alól csak a budapesti vállalatok kivételek, ahol helyi rendelet utasítja a cégeket ilyen információ nyílt közzétételére.

Végül, de nem utolsó sorban csak kevés vállalat ad betekintést az általa nyújtott támogatások, szponzorációk kedvezményezettjeiről - az egyetlen vállalat, amely tranzakció-szintű, részletes adatot közöl támogatásonkénti bontásban, az FKF Zrt.

Mindössze egyetlen magyar önkormányzati vállalat (Miskolci Vízmű Kft.) tette elérhetővé a honlapján az etikai kódexét. Sajnálatos módon, semelyik vizsgált vállalat nem oszt meg információt az üzleti integritással kapcsolatos szabályairól vagy egyéb, korrupció-ellenes vállalati megoldásáról.

Kutatásunk egyik tanulsága, hogy az átláthatóság és üzleti integritás, mint vállalati értékek fel nem vállalása magyarázza a honlapokra kitett információk szelektivitását és sok esetben esetlegességét. Míg a megkérdezett vállalati képviselők fontosnak tartották azt, hogy a közérdekű közzétételre vonatkozó törvényes előírásoknak megfeleljenek, nem hangsúlyozták, hogy a vállalati információk megosztása önmagában a céges hírnév és imázs javításának eszköze lehetne.

V4 Átláthatósági Rangsor

VÁLLALAT NEVE	REGIONÁLIS HELYEZÉS	PONTSZÁM	ORSZÁG	ÉVES ÁRBEVÉTEL (2015, millió EUR)
DP hl.m. Prahy a.s.	1	60.42%	CZ	714.259
Fővárosi Közterületfenntartó Zrt.	2	59.00%	HU	119.60
Public Transport Company Bratislava, Inc.	3	54.17%	SK	109.19
Miskolc Városi Közlekedési Zrt.	4	51.67%	HU	14.55
Szeged IKV Zrt.	5	49.00%	HU	15.72
olektory Praha, a.s.	6	47.67%	CZ	14.54
Teplárny Brno, a.s.	7	46.83%	CZ	95.58
Fővárosi Vízművek Zrt.	8	43.00%	HU	128.70
Budapesti Közlekedési Központ Zrt.	9	42.17%	HU	307.46
Miskolci Vízmű Kft.	10	40.83%	HU	14.52
Szybka Kolej Miejska Warszawa	11	40.50%	PL	40.66
Plzeňské městské dopravní podniky, a.s.	12	40.00%	CZ	50.34
Bratislava Water Company, Inc.	13	38.00%	SK	91.89
SAKO Brno, a.s.	14	37.58%	CZ	26.49
DP města Brna, a.s.	15	36.67%	CZ	114.33
Pražská vodohospodářská společnost a.s.	16	36.50%	CZ	200.71
Miskolci Regionális Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft.	17	35.67%	HU	5.17
Plzeňská teplárenská, a.s.	18	35.50%	CZ	85.38
Public Transport Company Presov, Inc.	19	34.67%	SK	9.70
Tramwaje Warszawskie	20	34.00%	PL	198.62
The Eastern Slovak Water Company, Inc.	21	33.00%	SK	95.06
Vodárna Plzeň, a.s.	22	31.00%	CZ	46.25
Szegedi Közlekedési Kft.	23	30.67%	HU	7.50

Metro Warszawskie Sp. z o.o. (Ltd)	23	30.67%	PL	115.67
Warszawa - Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	25	30.50%	PL	316.96
Removing and Disposal of Waste, Inc.	26	28.83%	SK	26.60
Technical Services of Presov, Inc.	27	28.00%	SK	4.85
Public Transport Company Zilina, Ltd.	28	26.83%	SK	9.39
Wrocław - Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji sp. z o.o.	29	24.83%	PL	82.28
Wrocław - Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.	30	20.33%	PL	N/A
The Northern Slovak Water Company, Inc.	31	19.67%	SK	28.42
Katowicka Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.; Limited Liability	32	17.67%	PL	N/A
Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.	33	13.67%	HU	11.21
Nitra Municipal Services, Ltd.	34	11.17%	SK	4.05
Ekosystem sp. z o.o. Wrocław	35	10.67%	PL	N/A
Poznań - Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji sp. z o.o.	36	9.67%	PL	101.81

